

3.2 Οι πιάτσες ανεύρεσης εργασίας:

Τα παραδείγματα στη Χαριλάου και στο Σιδηροδρομικό Σταθμό

Ντίνα Μπασιάκου, Μαρία Ράσκου

α. η μέθοδος της έρευνας

Οι αρχικές μας γνώσεις για τους μετανάστες και τους δημόσιους χώρους στη Θεσσαλονίκη προέκυψαν από βιβλιογραφική έρευνα. Αυτή η έρευνα και οι γενικότερες γνώσεις μας για την πόλη, μας κατεύθυναν στους χώρους που επιλέξαμε να μελετήσουμε. Οι περαιτέρω πληροφορίες για τις συγκεκριμένες πιάτσες ήταν αποτέλεσμα επιτόπιας έρευνας. Η έρευνα έγινε με δύο τρόπους. Ο πρώτος ήταν η επιτόπια παρατήρηση των χώρων σε διάφορες ώρες της ημέρας και σε ένα αρκετά μεγάλο βάθος χρόνου. Ο δεύτερος ήταν οι συνεντεύξεις στις πιάτσες και η γενικότερη συζήτηση με όσους βρίσκονται εκεί. Οι πληροφορίες που συλλέξαμε ήταν και αυτές στις οποίες κυρίως βασιστήκαμε για τα συμπεράσματά μας.

Στο παράρτημα παρατίθενται απομαγνητοφωνημένες κάποιες από τις συνεντεύξεις στις πιάτσες της Χαριλάου και του Σιδηροδρομικού Σταθμού.

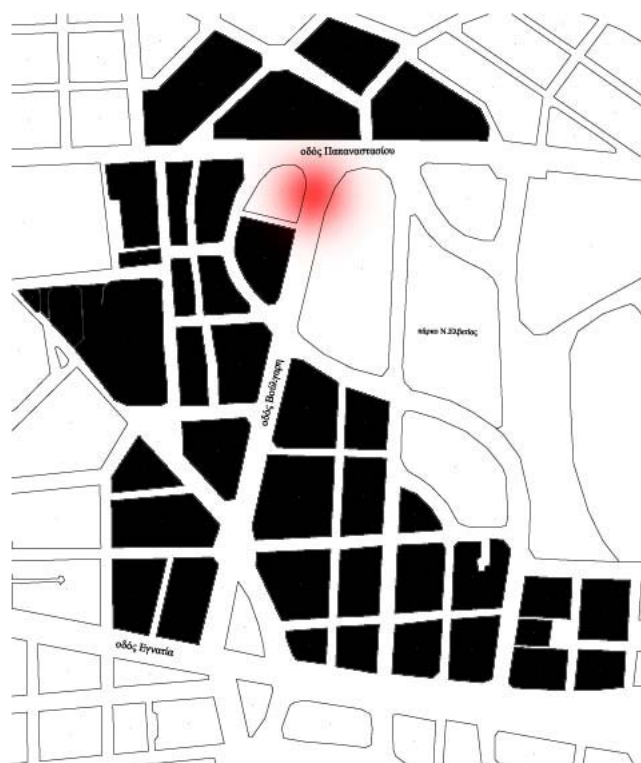
β. καταγραφή λειτουργιών και χωρικής οργάνωσης

ο χώρος

χαριλάου

Η πιάτσα της Χαριλάου βρίσκεται στη συμβολή των οδών Παπαναστασίου και Βούλγαρη, κοντά στο τέρμα του λεωφορείου νούμερο 10. Οι δύο αυτές οδοί και το 3^ο γυμνάσιο-λύκειο που βρίσκεται λίγο χαμηλότερα από την οδό Παπαναστασίου επί της οδού Βούλγαρη, ορίζουν μια μικρή ανοικτή έκταση γης που για πολλά χρόνια έμενε ουσιαστικά ανεκμετάλλευτη. Τα τελευταία χρόνια στο σημείο αυτό έχει διαμορφωθεί μια μικρή πλατεία με πλακόστρωση, γκαζόν, καθίσματα και σιντριβάνι, με αμφίβολα όμως αποτελέσματα, καθώς η πλατεία δε γνωρίζει μεγάλη χρήση, ούτε από τους μετανάστες της πιάτσας, αλλά ούτε

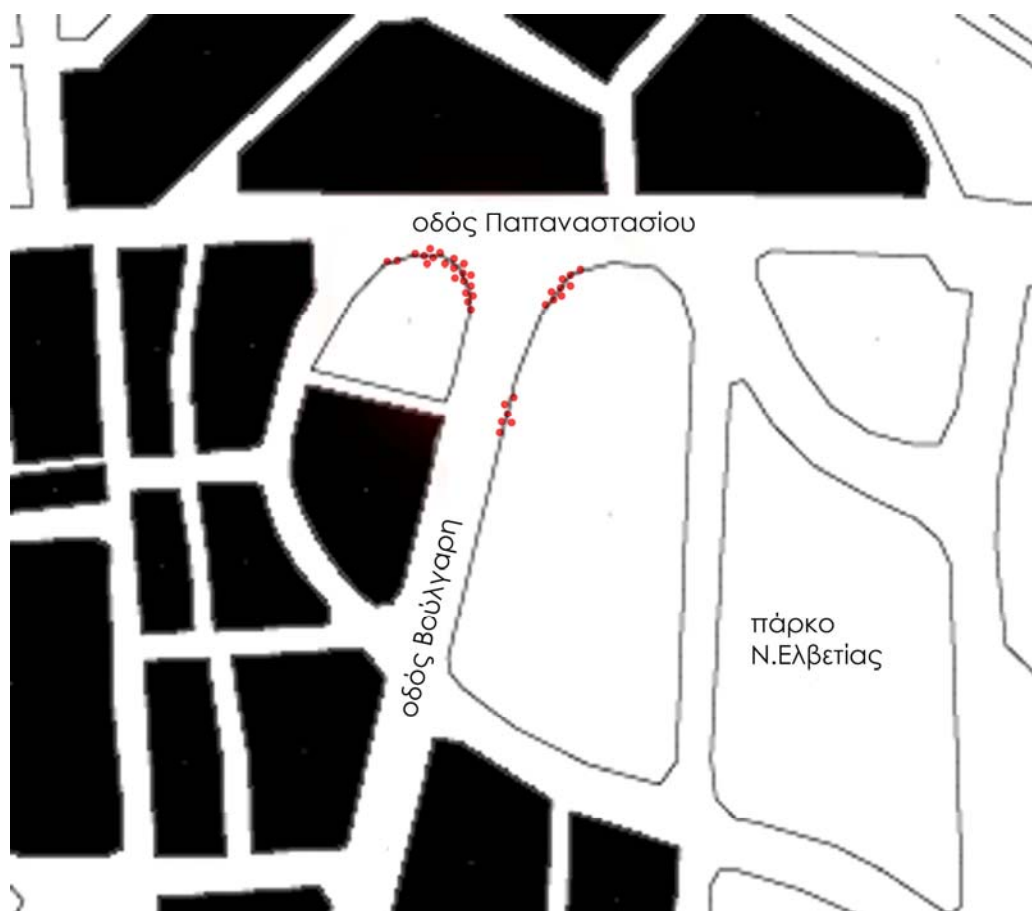
και από τους υπόλοιπους κατοίκους της περιοχής. Σύμφωνα με την επιτόπια παρατήρησή μας στο χώρο, αλλά και από τις συνεντεύξεις που κάναμε στην περιοχή, η πλατεία δε χρησιμοποιείται σχεδόν καθόλου. Κάποιοι από τους μετανάστες κάθονται για λίγο στα παγκάκια για να φάνε το κολατσιό τους και μερικές παρέες μαθητών από το σχολείο κάθονται για λίγο στην πλατεία μετά το σχολάσμα και πριν γυρίσουν σπίτι. Ωστόσο, οι χρήσεις αυτές δεν είναι εκτεταμένες και έχουν μικρή διάρκεια. Κατά τα άλλα, η πλατεία χρησιμοποιείται κυρίως από κατοίκους της περιοχής που βγάζουν βόλτα τα σκυλιά τους.

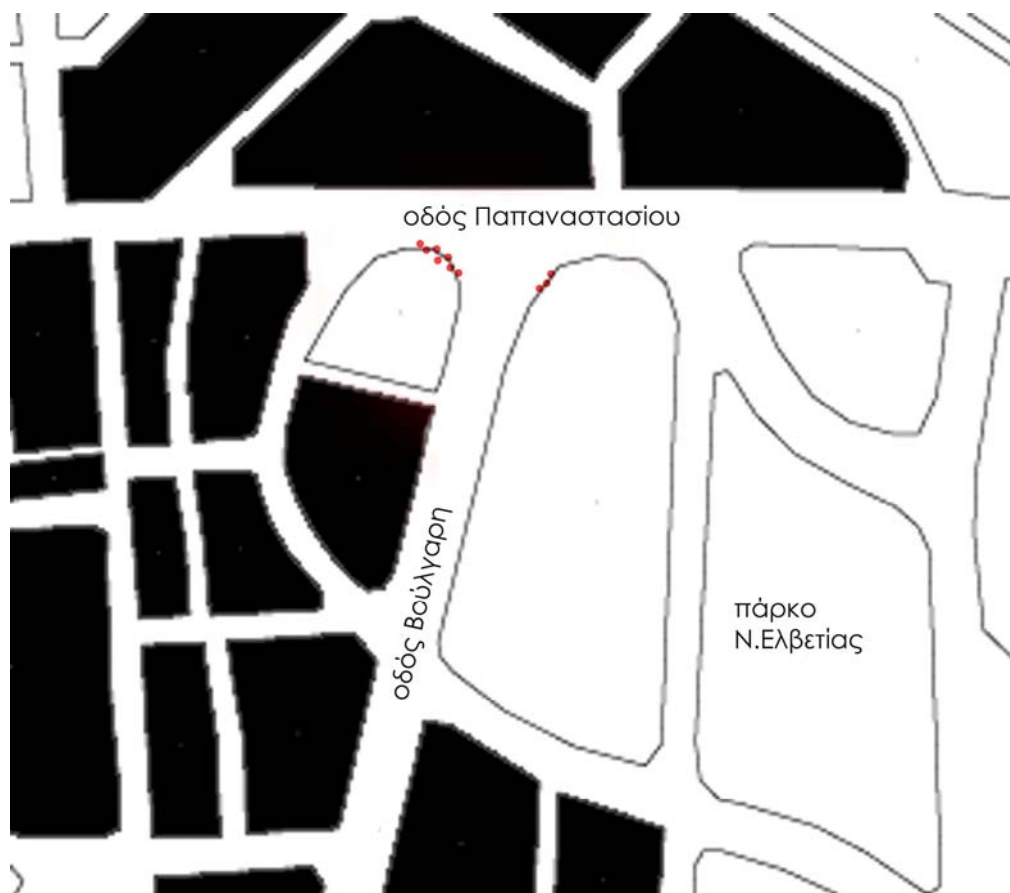
Οι μετανάστες μαζεύονται σε αυτή την τοποθεσία πολύ πριν από τη διαμόρφωση της πλατείας, όταν ο χώρος ήταν απλώς μια ακόμα αλάνα (από τις πολλές που υπάρχουν στην περιοχή) ανάμεσα στις μάντρες με τα οικοδομικά υλικά. Ωστόσο, ακόμα και τώρα που υπάρχει, δεν κάθονται σε αυτή παρά μόνο κατ' εξαίρεση. Ο βασικός λόγος είναι ότι δεν έχουν χρόνο. Έρχονται στην πλατεία αποκλειστικά για να βρουν εργασία και, κατά συνέπεια, όλος τους ο χρόνος δαπανάται σε αυτό. Στέκονται όρθιοι γύρω από την πλατεία, στο πεζοδρόμιο και στην άκρη του δρόμου, περιμένοντας για δουλειά. Ο μεγαλύτερος αριθμός στέκεται κατά μήκος της οδού Παπαναστασίου. Είναι χωρισμένοι σε μικρότερες παρέες των τριών έως πέντε ατόμων. Εκτός από

αυτούς που στέκονται μπροστά από την πλατεία, που είναι και οι περισσότεροι, υπάρχουν και κάποιοι που στέκονται και περιμένουν απέναντι, μπροστά από μια μάντρα οικοδομικών υλικών. Τέλος, μια αρκετά μικρότερη παρέα στέκεται λίγο χαμηλότερα επί της οδού Βούλγαρη. Τα πόστα αυτά είναι συγκεκριμένα και δεν αλλάζουν, δηλαδή πάντα στέκονται στο ίδιο σημείο με την ίδια ευρύτερη παρέα. Η επιλογή του σημείου γίνεται βάσει της παρέας, αλλά και βάσει της ιδιαίτερης καταγωγής.

Οι ώρες αιχμής στην πιάτσα σημειώνονται από τις εφτά το πρωί μέχρι και το μεσημέρι και κατά τις ώρες αυτές ο αριθμός των μεταναστών που βρίσκεται εκεί κυμαίνεται ανάμεσα στα τριάντα και τα εξήντα άτομα. Υπάρχει αρκετά μεγάλη προσέλευση όλες τις εποχές του χρόνου, όμως μεγαλύτερη τις ημέρες με ήπιο καιρό. Ωστόσο, ακόμα και τις ημέρες με κακές καιρικές συνθήκες υπάρχουν πολλοί στην πιάτσα. Μετά το μεσημέρι ο κόσμος αραιώνει, αλλά συνήθως υπάρχουν κάποιοι που περιμένουν μέχρι αργά το απόγευμα.

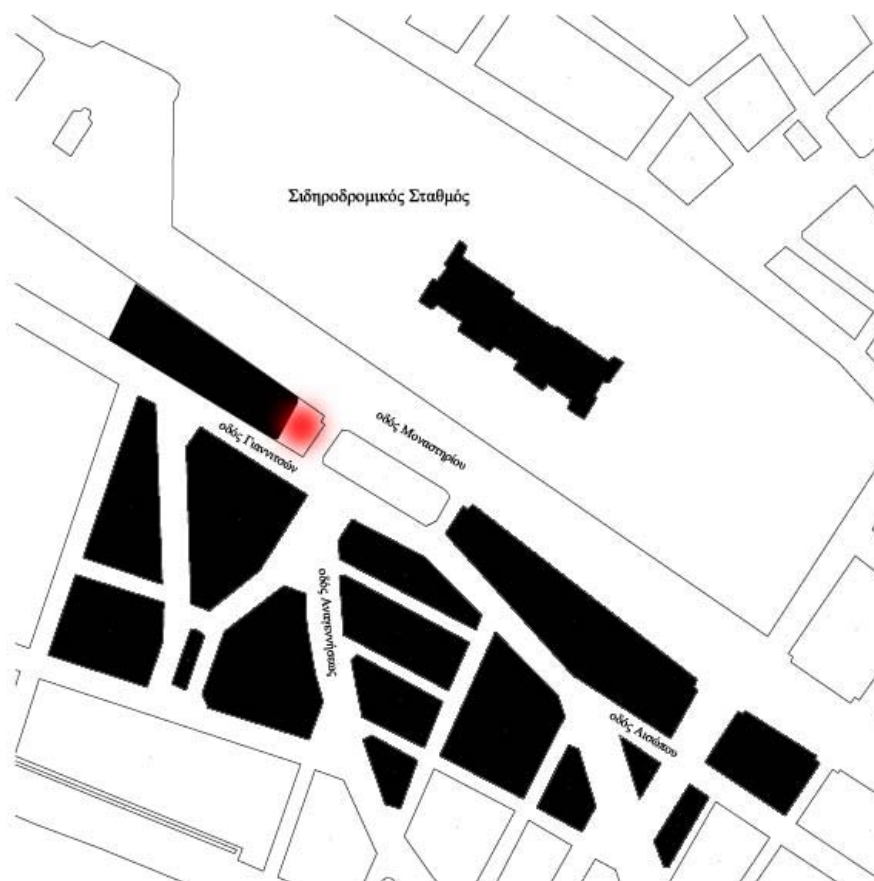
πιάτσα Χαριλάου 10 το πρωί

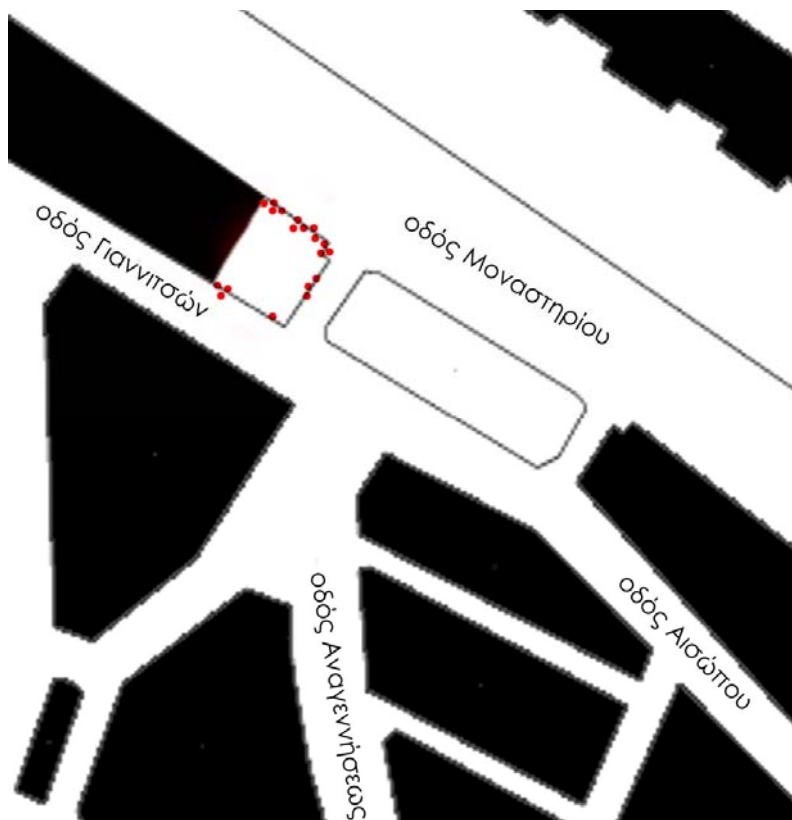
πιάτσα Χαριλάου 5 το απόγευμα

σιδηροδρομικός σταθμός

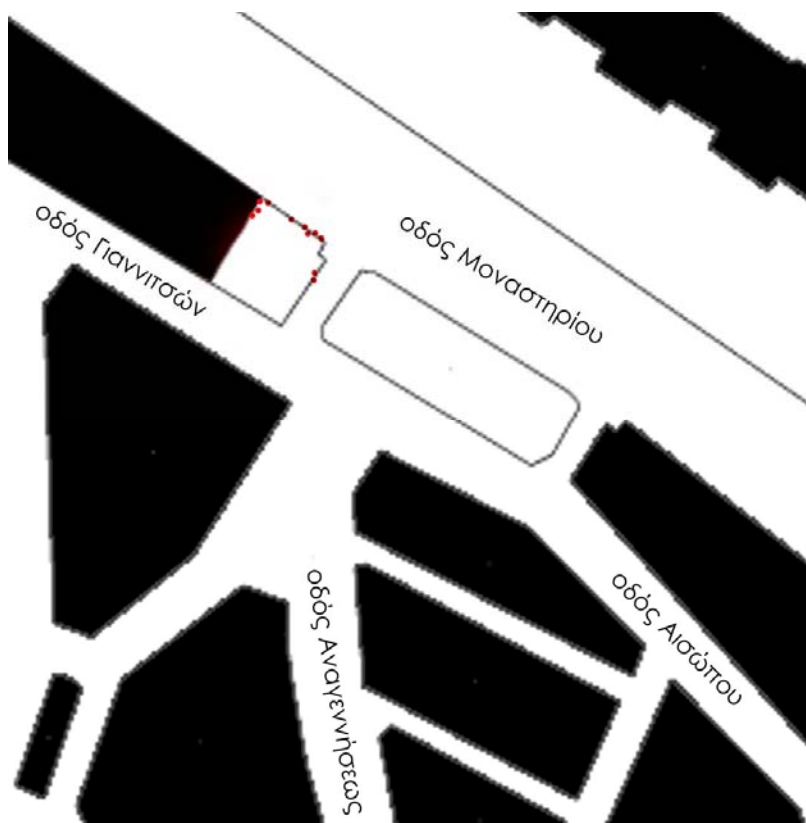
Η πιάτσα ανεύρεσης εργασίας στο Σιδηροδρομικό Σταθμό βρίσκεται μεταξύ των οδών Μοναστηρίου, Γιαννιτσών και Αναγεννήσεως, ακριβώς απέναντι από το Σταθμό. Ανάμεσα στις δύο οδούς στο σημείο αυτό υπάρχει ένα μικρό παρκάκι χωρίς καθίσματα γύρω από το οποίο μαζεύονται οι μετανάστες που περιμένουν για εργασία. Το παρκάκι αυτό συνίσταται ουσιαστικά σε μια μικρή περιφραγμένη έκταση πράσινου (ουσιαστικά είναι μια μεγάλη ζαρντινιέρα) γύρω από την οποία υπάρχει λωρίδα πεζοδρομίου από τις τρεις πλευρές που είναι δίπλα στο δρόμο και μια λίγο πιο φαρδιά πλακοστρωμένη έκταση από τη μία πλευρά, όπου βρίσκονται τρία παγκάκια και κάποια εμπορικά καταστήματα. Οι μετανάστες μαζεύονται γύρω από τη ζαρντινιέρα και κατά την αναμονή τους κάθονται στο τοίχιο περίφραξης του.

Οι μετανάστες που περιμένουν εργασία στην πιάτσα μαζεύονται εκεί από τις πρωινές ώρες μέχρι το βράδυ σε πολλές περιπτώσεις. Ακόμα και σε περίπτωση που βρίσκουν εργασία για το πρωινό επιστρέφουν κάποιες φορές στην πιάτσα για να βρουν και δεύτερη δουλειά, για το απόγευμα. Υπάρχει δηλαδή ζήτηση για εργασία και τις απογευματινές ώρες, αν και συνήθως αυτές είναι μικρότερες δουλειές που απαιτούν λιγότερη ώρα. Παρόλο που γύρω από την πιάτσα του Σταθμού παρατηρήσαμε συνολικά μεγάλο αριθμό μεταναστών, στην πιάτσα ο αριθμός ήταν κάθε φορά αρκετά μικρότερος από αυτόν που σημειώσαμε στη Χαριλάου. Συνήθως ο κόσμος που περιμένει κυμαίνεται ανάμεσα στα δεκαπέντε και τα τριάντα άτομα, χωρίς αυτό να σημαίνει πως όσοι βρίσκονται στις καφετέριες της περιοχής και στο γύρω χώρο δεν ψάχνουν εν δυνάμει για εργασία.

Πιάτσα Σιδηροδρομικού Σταθμού 10 το πρωί

πιάτσα Σιδηροδρομικού Σταθμού 5 το απόγευμα

Ακριβώς απέναντι από την πιάτσα επί της οδού Γιαννιτσών βρίσκεται ο σταθμός υπεραστικών λεωφορείων για την Αλβανία. Για το λόγο αυτό υπάρχει μεγάλη συγκέντρωση μεταναστών στην περιοχή ανεξάρτητα από την πιάτσα. Γύρω από την πιάτσα υπάρχει ένας αρκετά μεγάλος αριθμός καφετεριών και εστιατορίων γρήγορου φαγητού των οποίων η βασική πελατεία είναι μετανάστες και εργαζόμενοι στην περιοχή, αλλά και περαστικοί που πηγαίνουν ή επιστρέφουν από το Σιδηροδρομικό Σταθμό.

Κάτω ακριβώς από την οδό Γιαννιτσών επί της οδού Αισώπου και των γύρω στενών βρίσκεται οι γειτονιά των κινέζων μεταναστών. Στα στενά αυτά υπάρχουν τα καταστήματα και οι κατοικίες τους, που συχνά είναι το ίδιο κτίσμα, μια και σε μεγάλη συχνότητα οι κατοικίες διαμορφώνονται στο πίσω μέρος των καταστημάτων τους. Δεν φαίνεται να υπάρχει καμία σχέση μεταξύ των μεταναστών στην πιάτσα και των κινέζων, επομένως μπορούμε να κάνουμε λόγο για συνύπαρξη και όχι για αλληλεπίδραση.

οι άνθρωποι

Στις πιάτσες της Χαριλάου και του Σιδηροδρομικού Σταθμού όλοι οι μετανάστες κατάγονται από την Αλβανία. Σε καμία από τις δυο περιπτώσεις μελέτης δεν σημειώθηκε παρουσία μεταναστών άλλων εθνικοτήτων. Σε κάποιες περιπτώσεις μάλιστα γίνεται και περαιτέρω διαχωρισμός με βάση την ιδιαίτερη καταγωγή, π.χ. στην πιάτσα της Χαριλάου οι Βλάχοι από την Αλβανία συγκεντρώνονται σε δικές τους παρέες χωριστά από τους υπόλοιπους. Ωστόσο, οι διαχωρισμένες αυτές παρέες αλληλεπιδρούν μεταξύ τους, καθώς τα άτομα γνωρίζονται και συνυπάρχουν. Σε πολλές περιπτώσεις είδαμε άτομα να αλλάζουν παρέες κατά τη διάρκεια της ημέρας, επομένως ο διαχωρισμός με βάση την ιδιαίτερη καταγωγή στον οποίο αναφέρθηκαν κάποιοι από τους συνεντευξιαζόμενους δεν είναι απόλυτος.

Όλοι όσοι πηγαίνουν στην πιάτσα για εργασία είναι άντρες. Δεν πηγαίνουν ποτέ γυναίκες στις πιάτσες. Οι γυναίκες βρίσκουν εργασία κυρίως μέσω γνωστών, αλλά και με τις αγγελίες στις εφημερίδες.

Στην πιάτσα της Βούλγαρη και του Σιδηροδρομικού Σταθμού παρατηρείται ένα τεράστιο φάσμα ηλικιών. Οι νεώτεροι είναι γύρω στα δεκαοκτώ, ενώ οι μεγαλύτεροι φτάνουν μέχρι και τα εβδομήντα. Ωστόσο, στην πλειονότητά τους είναι νέοι γύρω στα τριάντα με τριανταπέντε. Οι περισσότεροι είναι παντρεμένοι και πολλοί από αυτούς έχουν παιδιά.

Όλοι όσοι πηγαίνουν στην πιάτσα είναι επίσημοι μετανάστες. Ο συνεχής αστυνομικός έλεγχος καθιστά αδύνατο να χρησιμοποιηθεί για ανεύρεση εργασίας από όσους δεν έχουν χαρτιά (άδεια παραμονής ή άλλα έγγραφα που να καθιστούν την παραμονή τους στη χώρα «νόμιμη»). Οι ανεπίσημοι μετανάστες προφανώς βρίσκουν εργασία μέσω άλλων δικτύων, αλλά ποτέ από τις πιάτσες. Η αστυνομία επισκέπτεται το χώρο καθημερινά, και πολλές φορές επανειλημμένα μέσα στην ίδια ημέρα, και κάνει έλεγχο των χαρτιών. Ο αστυνομικός έλεγχος αυξάνει στις περιπτώσεις που προκύπτει ζήτημα με κάποιον Αλβανό, αλλά και πάλι αυτοί που είναι εκεί δεν ανησυχούν γιατί είναι όλοι νομικά εξασφαλισμένοι.

Στις πιάτσες ψάχνουν για κάθε είδους δουλειά. Ωστόσο, στη Χαριλάου συνήθως ασχολούνται με οικοδομικές εργασίες, σε αντίθεση με την πιάτσα στο Σιδηροδρομικό Σταθμό, όπου ασχολούνται κυρίως με τις μεταφορές και τις μετακομίσεις. Η διαφοροποίηση αυτή της βασικής εργασίας σε κάθε πιάτσα δε φαίνεται να προκύπτει άμεσα από την προτίμηση ή την ειδίκευση των ίδιων των μεταναστών, εφόσον οι ίδιοι οι μετανάστες τόνισαν πως κάνουν κάθε είδους δουλειά. Οι πιο συνηθισμένες από τις εργασίες που αναφέρθηκαν είναι οι οικοδομικές, οι μεταφορές, οι μετακομίσεις, το βάψιμο, οι φορτοεκφορτώσεις, η ρίψη μπάζων. Κανένας από όσους μιλήσαμε δεν αναφέρθηκε σε αγροτικού τύπου εργασίες.

Πολλοί από αυτούς που είναι στην πιάτσα μένουν σε κοντινή απόσταση ή στην ευρύτερη περιοχή. Ωστόσο υπάρχουν και πολλοί που διανύουν μεγάλες αποστάσεις για να φτάσουν σε αυτή. Σε κάποιες περιπτώσεις ακόμα και από τις δυτικές συνοικίες στην ανατολική πιάτσα της Χαριλάου. Οι δυο πιο γνωστές πιάτσες είναι της Χαριλάου και του Σιδηροδρομικού Σταθμού που ίσως είναι

και οι μόνες στην πόλη, όπου μαζεύονται αλβανοί μετανάστες καθώς κανένας δεν έκανε αναφορά σε καμία άλλη. Συνήθως η επιλογή ανάμεσα στις δύο γίνεται με βάση την εγγύτητα προς τον τόπο κατοικίας. Αυτό δεν είναι όμως το μοναδικό κριτήριο και για το λόγο αυτό πολλοί που μένουν κοντινότερα στο Σταθμό επιλέγουν την πιάτσα της Βούλγαρη για άλλους λόγους. Δεν μπορέσαμε να εξακριβώσουμε τους ακριβείς λόγους για αυτό, αλλά αυτοί με τους οποίους μιλήσαμε το απέδωσαν στο «πού βολεύεται κανείς». Συνήθως επιλέγουν με βάση κάποια κριτήρια τη μία από τις δύο πιάτσες και παραμένουν εκεί. Περιπτώσεις μεταναστών που άλλαξαν πιάτσα για να βρουν καλύτερες δουλειές χαρακτηρίστηκαν ως εξαιρέσεις. Κανένας από όσους μιλήσαμε δεν είχε πάει ο ίδιος αλλού. Δε φαίνεται να μετακινούνται από τη μία στην άλλη, ούτε να υπάρχει σύνδεσμος μεταξύ των δύο. Ωστόσο σε κάθε πιάτσα, όλοι γνωρίζανε την ύπαρξη της άλλης. Όσον αφορά τις πιάτσες άλλων εθνικοτήτων δεν γνωρίζανε και πολλά πράγματα. Κάποιοι αναφέρθηκαν στην Πλατεία Δικαστηρίων όπου «μαζεύονται οι ρώσοι» και στην πιάτσα «των βούλγαρων» στη Θέρμη, χωρίς όμως να γνωρίζουν και πολλά πράγματα για αυτές.

γ. εσωτερικοί μηχανισμοί και κανόνες αυτό-οργάνωσης

Όσον αφορά τους μηχανισμούς διανομής της εργασίας, φάνηκε πως ουσιαστικά είναι ανύπαρκτοι. Ως προς τον τρόπο με τον οποίο παίρνουν σειρά για δουλειά, όλοι όσοι ρωτήσαμε μας απάντησαν πως δεν υπάρχει τέτοια διαδικασία. Αντίθετα, λειτουργούν με το σύστημα «όποιος προλάβει». Πολλοί αναφέρθηκαν σε νόμο της «ζούγκλας». Αυτό εξηγεί το γιατί όλοι οι μετανάστες στην πιάτσα στέκονται στην άκρη του δρόμου σε εγρήγορση. Με τον ίδιο τρόπο μας διεκδικήσανε όταν φτάσαμε αρχικά στην πιάτσα, νομίζοντας πως ήμασταν εκεί για να τους προσφέρουμε εργασία. Στην ερώτηση αν με αυτή την έλλειψη οργάνωσης οδηγούνται σε εντάσεις και καυγάδες απάντησαν πως συνήθως όχι, πως τα βρίσκουν μεταξύ τους ή τουλάχιστον έχουν αποδεχτεί τον τρόπο με τον οποίο γίνονται τα πράγματα. Κάποιοι άλλοι μας είπαν πως κάποιες φορές μαλώνουν αλλά δεν έδωσαν μεγάλη βαρύτητα. Ωστόσο, από τη δική μας παρατήρηση δεν προέκυψε κάτι τέτοιο, όλα παρουσίαζαν σε κάθε περίπτωση την εικόνα της ομαλής λειτουργίας.

Για τους αλβανούς μετανάστες οι πιάτσες είναι χώροι άμεσα συνδεδεμένοι με την εργασία και την οικονομική αναγκαιότητα. Σε καμία περίπτωση δε βρίσκονται στις πιάτσες για να περάσουν τον ελεύθερό τους χρόνο. Πολλοί από αυτούς περιέγραψαν τις συνθήκες στην πιάτσα και την ανάγκη τους να πηγαίνουν σε αυτές ως κάτι ιδιαίτερα αρνητικό και υποτιμητικό. Αναγκάζονται να στέκονται εκεί και κατά συνέπεια δεν παρατείνουν την παραμονή τους, πέρα από όσο χρειάζονται για να βρίσκουν δουλειά ή να διατηρούν μια στοιχειώδη επαφή με τους υπόλοιπους. Εξάλλου, όπως μας είπαν, βγαίνουν στη γειτονιά τους ή σε μέρη όπως η Παραλία και όχι κοντά στις πιάτσες που είναι χώρος εύρεσης εργασίας. Γι' αυτό εξάλλου και δε ζητάνε την, με οποιοδήποτε τρόπο, αναβάθμιση της πιάτσας. Επειδή δε θέλουν ούτως ή άλλως να βρίσκονται εκεί. Το γεγονός πως οι μετανάστες βρίσκονται στις πιάτσες μόνο για εργασία είναι αναμφισβήτητο, ωστόσο αυτό σε καμία περίπτωση δε σημαίνει πως οι πιάτσες στερούνται πλήρως του ρόλου της κοινωνικοποίησης ή της αλληλοπληροφόρησης. Καθώς οι μετανάστες περνούν –ακόμα και παρά τη θέλησή τους- σε αυτούς τους χώρους τόσες πολλές ώρες της ημέρας τους είναι επόμενο να δημιουργούνται παρέες, γνωριμίες και δίκτυα πληροφόρησης και υποστήριξης μεταξύ τους.

Παρόλο που οι πιάτσες δε λειτουργούν ως χώροι ψυχαγωγίας, σε πολλές περιπτώσεις γύρω από αυτές υπάρχουν μαγαζιά όπου συχνάζουν, κοινωνικοποιούνται και απέχουν έστω για λίγο από την αναζήτηση εργασίας. Στη Χαριλάου, δίπλα ακριβώς στην πιάτσα υπάρχει ένα μαγαζί όπου παίρνουν ενίοτε τον καφέ τους και τρώνε μικρά γεύματα. Σε αυτό συχνάζουν τόσο οι μετανάστες της πιάτσας όσο και άλλοι κάτοικοι της γειτονιάς. Στο Σταθμό υπάρχει ένας πολύ μεγαλύτερος αριθμός τέτοιων καταστημάτων, το οποίο οφείλεται πρώτα απ' όλα στην εγγύτητα του ίδιου του Σιδηροδρομικού Σταθμού. Στα μαγαζιά αυτά συχνάζει ένας μεγάλος αριθμός αλβανών μεταναστών, γεγονός που μπορεί να αποδοθεί όχι μόνο στην πιάτσα, αλλά και στην εγγύτητα του σταθμού υπεραστικών λεωφορείων για την Αλβανία, του αλβανικού προξενείου και άλλων λειτουργιών που προσελκύουν τους μετανάστες στην περιοχή.

Ένα σημαντικό στοιχείο που σημειώσαμε στις πιάτσες ανεύρεσης εργασίας είναι η απουσία εθνικά χρωματισμένου εμπορίου (ethnic business). Εξάλλου, οι αλβανοί μετανάστες δε φαίνεται να αναπτύσσουν τέτοιου είδους εμπόριο πουθενά. Δεν σημειώσαμε την παρουσία αλβανικών εστιατορίων, παντοπωλείων με αλβανικά προϊόντα ή αλβανικών βίντεο κλαμπ σε κανένα σημείο της πόλης. Ενδεχομένως λόγω της διάχυσης των αλβανών μεταναστών στην πόλη, δεν δημιουργούνται εστίες εμπορίου εφόσον δε δημιουργούνται ούτε και εστίες κατοίκησης.

δ. εξωτερικοί μηχανισμοί και οι σχέση με τους «άλλους»

Ένα πολύ βασικό ερώτημα που προέκυψε από την έρευνα των δημόσιων αστικών χώρων και της χρήσης τους από ομάδες μεταναστών είναι η επίδραση του φαινομένου αυτού στη γειτονιά. Πώς δηλαδή συνυπάρχουν οι μετανάστες με τους γηγενείς κατοίκους της περιοχής και ποια είναι η σχέση και η αλληλεπίδρασή τους στους δημόσιους χώρους; Πώς έγινε η οικειοποίηση αυτών των χώρων; Εκτοπίστηκαν κάποιες ομάδες προκειμένου να επικρατήσουν άλλες;

Και στις δύο πιάτσες που μελετήσαμε δεν μπορούμε να κάνουμε λόγο για εκτοπισμό, τουλάχιστον όχι για τους κατοίκους της περιοχής. Τόσο η πιάτσα της Χαριλάου, όσο και του Σιδηροδρομικού Σταθμού αναδύθηκαν σε χώρους που δε γνώριζαν καμία προγενέστερη λειτουργία. Δεν μπορούμε ενδεχομένως να μιλάμε καν για δημόσιους χώρους εφόσον όταν οι μετανάστες δημιούργησαν τις πιάτσες δεν υπήρχε σε αυτές τις τοποθεσίες οργανωμένος αστικός χώρος. Οικειοποιήθηκαν δηλαδή δημόσιους χώρους χωρίς χρήση. Στη Χαριλάου έγινε ανάπλαση του χώρου όπου διαμορφώθηκε η πλατεία, ωστόσο οι μετανάστες εξακολουθούν να κάνουν χρήση του αστικού κενού ανάμεσα στην πλατεία και το δρόμο, χωρίς να έχουν οικειοποιηθεί την ίδια την πλατεία. Στο Σταθμό προκαλεί ιδιαίτερο ενδιαφέρον ότι ενώ ακριβώς απέναντι υπάρχει μια διαμορφωμένη πλατεία με καθιστικά, οι μετανάστες δεν τη χρησιμοποιούν.

Στους χώρους αυτούς δεν υπάρχει ουσιαστική συνύπαρξη γηγενών και μεταναστών, εφόσον η χρήση των χώρων αυτών από τους κατοίκους είναι

εξαιρετικά περιορισμένη. Θα μπορούσαμε να εικάσουμε πως η πλατεία στη Χαριλάου δε χρησιμοποιείται λόγω της παρουσίας των μεταναστών αλλά θα ήταν αβάσιμο εφόσον έστω και περιορισμένα χρησιμοποιείται. Οι κάτοικοι της περιοχής περνούν μέσα από την πλατεία, είτε ως περαστικοί είτε για να βγάλουν βόλτα τα σκυλιά τους, τα παιδιά από το σχολείο κάθονται μετά το μάθημα, χωρίς να φαίνεται να ενοχλούνται από την παρουσία των μεταναστών. Εξάλλου, δεν υπάρχει και καμία διαδοχή ομάδων στη χρήση της πλατείας. Το βράδυ, δηλαδή, που οι μετανάστες φεύγουν από την πλατεία δεν αντικαθίστανται σε αυτή από άλλες ομάδες. Αντίθετα, εκείνες τις ώρες παρατηρείται πλήρης απουσία και των γηγενών κατοίκων. Επομένως μιλάμε για ταυτοχρονία στη χρήση, με αυτή είναι ισχυρή στην περίπτωση των γηγενών, χωρίς να παρατηρούνται προβλήματα. Ένας από τους συνεντευξιαζόμενους στην πιάτσα είχε παράπονο πως οι κάτοικοι που έρχονται με τα σκυλιά τους λερώνουν το χώρο, ενώ ένας άλλος είπε πως για ένα διάστημα είχαν πρόβλημα με τα παιδιά από το σχολείο που τους φώναζαν και κάποιες φορές τους πετούσαν αντικείμενα. Ακόμα όμως και αυτό το πρόβλημα λύθηκε αφού κατέθεσαν τα παράπονά τους στο διευθυντή του σχολείου.

Όσο αφορά στη γενικότερη σχέση της πιάτσας με την ευρύτερη γειτονιά, τόσο οι μετανάστες στην πιάτσα όσο και οι υπόλοιποι κάτοικοι που ρωτήσαμε, μας απάντησαν πως σε γενικές γραμμές δεν υπάρχουν προβλήματα.

Στην πιάτσα του Σιδηροδρομικού Σταθμού δεν υπάρχει ακόμα και σήμερα οργανωμένος δημόσιος χώρος. Επομένως ο χώρος λειτουργεί μόνο ως πέρασμα για όσους δεν περιμένουν στην πιάτσα για εργασία. Στις συνεντεύξεις όλοι μας απάντησαν πως δεν έχουν κανένα πρόβλημα με τη γειτονιά.

ε. φυσικές περιβαλλοντικές συνθήκες που συντελούν στην ανάδυση των τόπων

Ως προς τους λόγους για τους οποίους επιλέγονται οι συγκεκριμένες τοποθεσίες, δε μας δόθηκαν απαντήσεις. Φαίνεται πως ούτε και οι ίδιοι ξέρουν. Εξάλλου, είναι αναμενόμενο πως η ανάπτυξη των χώρων αυτών στη μορφή και τη λειτουργία που παρουσιάζουν σήμερα είναι αποτέλεσμα δυναμικών

διαδικασιών και όχι σχεδιασμού. Όσοι πηγαίνουν το κάνουν επειδή αυτήν την πιάτσα γνωρίζουν ή επειδή αυτή είναι πιο κοντά στο χώρο κατοικίας τους. Ο λόγος που τις γνωρίζουν είναι επειδή οι πιάτσες ανεύρεσης εργασίας είναι λίγες και ευρέως γνωστές σε όλα τα δίκτυα γνωριμιών. Παρόλο που γνωρίζουν και τις δύο πιάτσες συνήθως πηγαίνουν σε αυτή που πηγαίνουν οι γνωστοί τους που είναι αρχαιότεροι στην πιάτσα ή στη χώρα. Από εκεί και πέρα είναι δύσκολο να κρίνει κανείς το λόγο για τον οποίο επιλέχθηκαν αυτές οι τοποθεσίες εξ' αρχής. Η πιάτσα του Σιδηροδρομικού Σταθμού συγκεκριμένα δημιουργήθηκε από την αρχή, από τα πρώτα ρεύματα μετανάστευσης προς την Ελλάδα. Υπάρχει, δηλαδή, περίπου 15 χρόνια. Είναι πιθανό να βρίσκεται σε αυτή την τοποθεσία λόγω της ύπαρξης και άλλων λειτουργιών που φέρνουν τους αλβανούς μετανάστες στην περιοχή, όπως ήδη αναφέρθηκε. Αλλά και η πιάτσα της Χαριλάου είναι πολύ παλιά, χωρίς να συντρέχουν οι ίδιοι λόγοι. Και οι δύο περιοχές παρουσιάζουν αναμφισβήτητα μεγάλη συγκέντρωση αλβανών μεταναστών ως προς την κατοικία, αλλά και αυτός ο λόγος δεν είναι επαρκής μια και ένας μεγάλος αριθμός φθάνει στην πιάτσα από αρκετά μακρινές περιοχές καλύπτοντας μεγάλες αποστάσεις με αστική συγκοινωνία. Ενδεχομένως λοιπόν, η εύκολη πρόσβαση στους χώρους αυτούς μέσω αστικής συγκοινωνίας να είναι ένας από τους λόγους που επιλέχθηκαν.

Ο πιο πιθανός λόγος επιλογής των συγκεκριμένων τοποθεσιών είναι ότι βρίσκονται στα δύο άκρα της πόλης, η Χαριλάου στα ανατολικά και ο Σταθμός στα δυτικά. Αυτό αφενός έχει σημασία, εφόσον έτσι καλύπτονται όλες οι περιοχές από άποψη διαδρομής που πρέπει να καλυφθεί για να φτάσει κανείς σε αυτές, αφετέρου επειδή βρίσκονται στην έξοδο προς περιοχές με μεγάλη ζήτηση για οικοδομικές εργασίες κλπ., όπως είναι τα ανατολικά και δυτικά περίχωρα της πόλης.

Τέλος, η επαφή που έχουν οι δύο αυτές πλατείες με το δρόμο, η ευκολία εντοπισμού τους από το αυτοκίνητο και η σχετικά εύκολη προσέγγιση και στάση (αυτό ισχύει σίγουρα σε μεγαλύτερο βαθμό στη Χαριλάου) των αυτοκινήτων, καθιστούν αυτές τις τοποθεσίες ακόμα πιο λειτουργικές για το σχηματισμό πιατσών.